

«Το παλτό» του Νικολάι Γκόγκολ

Από τους Paravan Proactions και τον Διομήδη Κουφτερό Σκηνοθετική ομάδα: Χάρης Καυκαρίδης, Μελέτα Κούτα, Φώτης Νικολάου, Διομήδης Κουφτερός, Νεκτάριος Θεοδώρου, Μάριος Μεττής, Ελένη Σιδερά. Χορογραφία: Φώτης Νικολάου. Μουσική: Αντώνης Αντωνίου. Σκηνογραφία: Μελέτα Κούτα, Χάρης Καυκαρίδης, Λυδία Μανδρίδου, Μαρίνα Χατζηλουκά Παίζουν: Μάριος Μεττής, Νεκτάριος Θεοδώρου, Ελένη Σιδερά, Στέλλα Φιλιππίδου, Μάριος Κακουλίδης, Ιωάννα Κορδάτου, Τζούλιο Φιλίπο Ντ'Ερίκο, Ευριπίδης Δίκαιος κ.ά.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@philelefttheros.com

Η ιδιομορφία του θεατρικού Οκτώβρη με τις λίγες πρώτες παραγωγές να εμφανίζονται και να βρίσκουν εύκολα το κοινό τους, επειδή ο κόσμος έχει επιθυμήσει θέατρο, σε συνδυασμό με τους προβολείς του Pop Up 2013, την περιέργεια για το πώς είναι τώρα το καμένο το Da Capo και τον δίκαια κερδισμένο από τα προηγούμενα επιτεύγματα της πολυπληθούς ομάδας παραγωγής σεβασμό, δημιούργησε προσδοκίες. Το σημερινό σημείωμα κινδυνεύει να μην έχει συνοχή και συγκρότηση, επειδή οι εντυπώσεις μου τείνουν να πάρουν μορφή ζευγαρωτής αντίφασης, τύπου «από τη μια και από την άλλη»... Ας είναι. Μια από τις ιδιομορφίες του θεατρικού Οκτώβρη για μένα προσωπικά είναι να μην έχω την πολυτέλεια ν' αφήνω τις εντυπώσεις να κατασταλάξουν...

Η επιλογή του έργου είναι ιδιοφυής για τον χώρο και τον χρόνο της παραγωγής. Αν, βέβαια, απομονώσει κανείς τη μία, ίσως κύρια, ιδέα, του μεγάλου συγγραφέα. Ο Γκόγκολ έγραψε για έναν άνθρωπο χωρίς υπόσταση, τόσο ασήμαντο που η κοινωνία δεν τον προσέχει και δεν του παρέχει τίποτα, εκτός από προσβολές και ταπεινώσεις. Χάρη στην πλήρη συνειδητοποίηση και την αποδοχή της ασημαντότητάς του, ο Ακάκι Ακάκιεβιτς Μπασμάτσκιν δεν ζητά και τίποτα παραπάνω από τη ζωή του, προσπαθεί να ζήσει σ' εκείνη την τελευταία θέση που του καθόρισε η μοίρα του, η κοινωνία και η υπηρεσιακή ιεραρχία. Σ' ένα μόνο πειρασμό ενδίδει, αποφασίζοντας κάποτε να αποκτήσει καινούργιο παλτό. Το παλτό στη νουβέλα του Γκόγκολ παίζει τον ρόλο της καινούργιας κοινωνικής υπόστασης, δίνει στον ιδιοκτήτη του πρόσωπο, ταυτότητα, στάτους, τον ανεβάζει για μια στιγμή σε άλλο σκαλί στην κοινωνία. Η στιγμή τελειώνει τραγικά και απότομα, όταν ο Ακάκι Ακάκιεβιτς πέφτει θύμα ληστείας, και μαζί με το παλτό χάνει τη σύντομη διάρκειας υπόστασή του και, τελικά, τη ζωή του. Αυτή την

ιστορία διάλεξαν να παίξουν οι δημιουργοί της παράστασης σ' ένα χώρο ο οποίος έχασε τη δική του υπόσταση, τη δική του πλαστή, όπως αποδείχτηκε, ταυτότητα του κοσμικού κέντρου, του συμβόλου της ευμάρειας και του κοινωνικού στάτους. Η γύμνια του Da Capo, της Μακαρίου, του κέντρου της Λευκωσίας, της (ξαφνικά) πρώην εποχής της ζωής μας, έγινε υπόβαθρο της παράστασής τους. Εξ ου και η επιλογή της «περιπατητικής» φόρμας, εξ ου και η σημασία που δίνεται στον χώρο, τον οποίο οι συντελεστές δείχνουν και οι θεατές βλέπουν απ' έξω και από μέσα, από μπροστά και από πίσω.

Όμως... Όμως το κοινό στην Κύπρο που ενδιαφέρεται για το πειραματικό θέατρο, έχει πρόσφατα «περιπατήσει» στις παραστάσεις του Πάρη Ερωτοκρίτου, της Αθηνάς Κάσσιου, της Λέας Μαλένη. Ίσως είναι απλοϊκή η εντύπωσή μου, αλλά οι (επιφανειακές, ίσως) ομοιότητες της φόρμας αφαιρούν φρεσκάδα από την υπό συζήτηση παράσταση. Σκέφτομαι επίσης ότι ο Τσέχοφ της Κάσσιου και ο Μπουλγκάκοφ της Μαλένη και τώρα ο Γκόγκολ του Διομήδη Κουφτερού και των συνσκηνοθετών του

είχαν και άλλο κοινό στοιχείο, της «γενικής ρωσικότητας», με το κέρασμα της βότκας, τα γούνινα καπέλα, τα συνειδητά ετεροχρονισμένα ρωσικά πραγματολογικά στοιχεία.

«Το παλτό» παίχτηκε από μια πολυπρόσωπη ομάδα ηθοποιών, που να μην απέδιδαν τη σκηνοθετική ιδέα του χώρου των κοινωνικών δαιμονίων γύρω από τη μοναξιά του Μπασμάτσκιν, αλλά έκαναν το θέαμα φλύαρο. Μερικές σκηνές σαν να γεννήθηκαν από την ανάγκη απασχόλησης της ομάδας, όπως η κατά τη γνώμη μου λιγότερο τεκμηριωμένη σκηνή του πάρτι. Ίσως και το πολυπρόσωπο της σκηνοθετικής και της εικαστικής ομάδας, με τον καθένα να συμβάλλει με τη δική του προσωπικότητα και τα δικά του ευρήματα, έκανε την παράσταση να φλυαρεί.

Όμως... Όμως το υποκριτικό κέντρο της παράστασης δεν μπορούσε να μην ήταν και όντως ήταν πολύ ωραίο. Ομολογώ ότι στον Νεκτάριο Θεοδώρου και στον Μάριο Μεττή τα τελευταία χρόνια είχα κρυφά απονείμει το προσωπικό μου βραβείο των αγαπημένων νέων ηθοποιών χάρη σε όλες τους δουλειές που είδα. Ο Νεκτάριος Θεοδώρου κάνει τον ράφτη Πετρόβιτς να παίρνει τις διαστάσεις ενός Μεφιστοφελή της γκογκολικής όμως υφής, που δίνει μια νέα ταυτότητα στον Ακάκι Ακάκιεβιτς. Ο Μάριος Μεττής παίζει τον ήρωά του δυστυχισμένο, γελοίο, μοναχικό, χαμένο. Η σκηνή με τον αέρα είναι από τα στιγμιότυπα που δεν ξεχνιούνται (χορογραφία Φώτης Νικολάου). Ο ατεκμηρίωτα προβλλόμενος ρόλος της Καρολίνα Ιβάνοβνα, παρά τις αναμφισβήτητες ικανότητες της Ελένης Σιδερά, κάπως θολώνει την αφήγηση. Οι λευκές κόλλες χαρτιού ως σύμβολα της γραφειοκρατίας και ως σημαντικότερο αντικείμενο στη ζωή ενός ασήμαντου γραφέα είναι από τα κύρια εικαστικά στοιχεία της παράστασης.

Μου τελείωσε ο χώρος.